

1 - uvodnik • 2/3 - cogitoergosum • 3 - mosp-skk • 4 - literatura • 5 - akordi naših dni
 6/7 - pred velikim platnom • 7 - literatura • 8 - kako je svet majhen

rast

Jernej Šček

POSKUSNI ZAJČKI?

Ne, hvala!

Klik, dvojni klik, celozaslonski pogled, zmanjšaj na ikono, in tako dalje in tako dalje... A je danes sploh še za kaj drugega vredno klikati? Se vam ne zdi, da nas hipermegakiberračunalniška mrzlica utesnjuje, pribiva z idealističnimi žebli navidezne svobode in neskončnih tehnoloških možnosti ter oddaljuje od »pravih« (kdo pa o tem sploh sodi?) vrednot? Meni za to ni vseeno, saj slutim, da je meč lahko dvorezen, prepričan pa sem o svojih občutjih razpetosti. Razpetosti med vsakdanjo, fantastično rutino e-mailov, myspacea, youtubea in preprostim, pristnim svetom, ki ga moj idealizem ustvarja...

Debato o razmahu računalništva, vseprisotnih internetnih naslovov, spletnih portalov, strani in morja dragocenih glasbenih in filmskih posnetkov ne morem začeti drugje, kot pri pozitivnih točkah. Zavedam se, da je v zadnjih dveh desetletjih z računalništvom prepojeni svet dobil nove, nepredstavljive razsežnosti, dosegel nedosegljive meje razuma in razvoja, človeštvo je z visokim življenjskim standardom sposobno tovarniško proizvajati poplavo informacij, znanja in dobrin. Se vam zdi, da smo sami sebi kos oz. da smo sposobni smotrne selekcije in izbire?

Spustimo se na konkretnjša tla: ni potrebno, da vam nakladam o koristi prenosnih računalnikov, brezžične povezave na svetovni splet, na sekundo točne ažuriranosti in razvajanosti s količino najrazličnejših podatkov. Veliko vsakdanjih aktivnosti in dela poteka na domačem kavču za 15-palčnim ekranom, celo študij je postal od njega odvisen. Zakaj moram za prijavo na izpit le klikniti na ničvredni pravokotnik bledomodre barve? Kje so kupi zbledelih in pomečkanih papirjev, paradni konj kompleksnega birokratskega aparata 20. stoletja? Kje je ne-

ROBERTA BUSECHIAN, **SKRIVNOST**

1. nagrada komisije in nagrada občinstva na likovnem natečaju MOSP-SKK 2008

prijazna in razburjena tajnica, ki te ničvredno pregleda od glave do pete in malo-marno zabrusi: »Na, tja vrži formularje!«? Zakaj je ne morem več sarkastično pozdraviti z »lepa hvala in dobro delo še naprej«?

Poleg tega je računalniški svet »zdravem razumu« prikazan kot okno v svet, svet resničnosti in realnosti, ki nam z objektivnimi in neizpodbitnimi dokazi predstavlja to, kar v resnici je. Kar je pravo in nepravo, kar je zanimivo in nepomembno, za kar se (ne) velja bojevati in kar smo v resnici vredni. Saj sta raznolikost in mozaičnost spodbujana na vsakem koraku, boste rekli! V kvazidemokraciji je že res, da lahko izbiramo našo usodo (onkraj verskih načel), a je

meja dopustnega ožja, kot si priznavamo. Konformnost in poslušnost kot strah pred socialno izolacijo, pomen skupinske identitete, posameznikova eksistencialna izgubljenost in zatekanje v »olajševalna« sredstva. Jaz v tem čutim močan družbeni pritisk na posameznika in pričakovanja okolja, kar nas vsakokrat na novo bega in preseneča.

Računalniški svet lahko vsakdo od nas zavestno, razumno in pošteno uporablja. Po mojem se da na etičnih temeljih nadoknaditi »naravni« primanjkljaj kibernetike, poleg tega pa je, resnici na ljubo, v današnji postmodernej liberalni družbi brez dostopa do interneta nemogoče vzgajati kakovostno življenje. Predlagam torej, da nadaljujemo v (neustavljivemu) procesu tehnološkega razvijanja in v novodobnih dosežkih dobimo tisto, kar lahko naše življenje obogati in popestri. Hkrati pa naj čimprej razmislimo o tem, kar nam v resnici veliko pomeni, za kar velja trati čas in energije ter si mogoče priznamo, da smo do sedaj pretiravali. Vrednote in računalništvo se da spojiti, ne skrbeti!

Jernej Šček

...KLJUB LASTNIŠTVU...

NOVINARSTVO V OČEH NOVINARJA

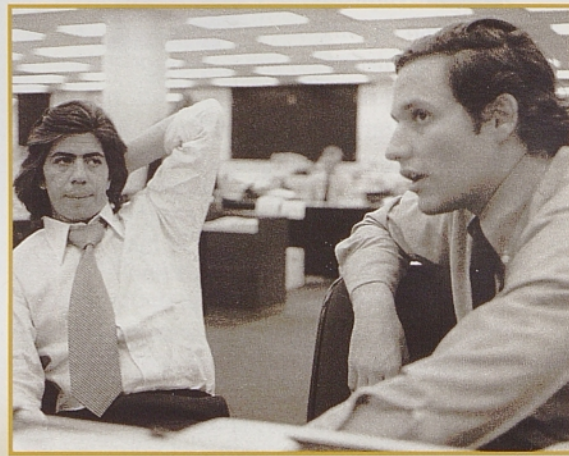
Bob Woodward je pred časom, v intervjuju za CBS, o novinarstvu dejal: »Dobro članek nastane kljub lastnikom«. Woodwardu, legendi svetovnega novinarstva, ki je s kolegom Berensteinom v sedemdesetih s svojimi preiskovalnimi članki na dan spravil afero Watergate seveda ne gre oporekati, čeprav je njegova izjava na prvi pogled nekoliko idealistična. Idealistična? Sporna? Kontradiktorna? Živimo namreč v času, ko so mediji finančno močno odvisni od lastnikov. Sveta resnica. In brez finančne zaloge seveda ni mogoče biti konkurenčni na trgu. Woodward je v svoji »pogrontavščini« zapopadel bistvo sodobnega novinarstva in njegovega paradoksa.

Ampak, za boljše razumevanje: Woodward ni govoril preprosto o novinarstvu, govoril je o dobrem članku, ergo: o dobrem novinarstvu. Dobro novinarstvo pa ima svoje temelje v teoriji 5K+Z (kaj, kdo, kje, kdaj, kako, zakaj). Novinarstvo je s tega zornega kota preverljivo, ker mora argumentirano odgovarjati na ta bistvena vprašanja. To dejansko zasledujemo v vseh žanrih, tudi interpretativnih. Tudi komentarji, ki so po naravi subjektivnega značaja, temeljijo na dejstvih (preverljivih z omenjenimi vprašanji 5K+Z). Dobro novinarstvo je vedno preverljivo in zato resnicoljubno. In v tem je tudi bistvena razlika med kakovostnim in rumenim tiskom. Pri preverjanju informacij in upoštevanju omenjenih pravil.

Kaj pa lastništvo? Na medij vsekakor vpliva, a tako kot je povedal Woodward, ne sme biti odločilnega pomena pri tem, ali je novinarski produkt dober

ali ne. Da ne bo pomote: iz glave si moramo izbiti večkrat izpostavljeno napačno predstavo, da je kakovostno novinarstvo nujno nevtrarno. Novinar, urednik in medij ne morejo biti nevtralni, ker je to nemogoče. Vsak časopis ima uredniško politiko, ki je vrednotno, družbeno in politično usmerjena. Zato ima vsako uredništvo drugačen pogled na dnevno-informativne novice. To je povsem legitimno in pravilno. Pomembno je le, da je uredniška politika osnovana na argumentih in dejstvih ter da je zavzemanje stališč pojasnjeno in legitimizirano tudi na osnovi teorije osnovnih novinarskih vprašanj.

Imamo številne medije, ki so jasno profilirani, a kljub temu uživajo pri bralcih in gledalcih visok ugled. Na italijanskem tržišču je tak primer dnevnik La Repubblica. Njegova uredniška politika je v političnih terminih izrazito levosredinska. Nihče zaradi tega rimskega dnevnika ne jemlje nekredibilno. Časopis velja za najboljšega v Italiji skupaj z milanskim Corrierejem. Pri uredniški politiki Repubblica igra vidno vlogo prav njeno lastništvo. Založniški hiši L'Espresso, ki izdaja rimski

Carl Bernstein in Bob Woodward (desno) v dobi afere Watergate.

Spodaj levo: Miro Petek gost v Finžgarjevem domu na Opčinah.

dnevnik, načeljuje namreč Carlo De Benedetti, podjetnik, ki se je v osemdesetih močno udaril z Berlusconiem zaradi lastništva založniške hiše Mondadori. Levosredinska usmeritev Repubblica (in tednika L'Espresso) je tako vedno začinja tudi z izrazitim antiberlusconijevstvom. Ampak, kot že rečeno, kljub temu nihče ne dvomi v verodostojnost in resnicoljubnost dnevnika. La Repubblica ima v Italiji drugo najvišjo naklado med dnevniki (600 tisoč) za Corrierejem. Slednjega po branosti pa celo prekaša. V Evropi imamo številne primere priznanih časopisov, ki deklarirano zastopajo določeno vrednostno orientacijo. V Angliji imamo konservativni The Times in laburistični Guardian, v Nemčiji nekoliko bolj konservativni Frankfurter allgemeine Zeitung in liberalni Süddeutsche Zeitung.

Lastništvo dejansko vsebinsko res vpliva na medij. Uredniki pa so v vsebinskem vodenju medija svobodni in od lastnikov neodvisni. To sta pred leti (konec devetdesetih prejšnjega stoletja in takoj po letu 2000) dokazala tudi novinar Miro Petek in takratni urednik »

«dnevnika Večer Milan Predan: na Večerju je izpod novinarjevega peresa izšla vrsta člankov o pranju denarja v mariborski banki NKBM, ki je bila takrat večinska lastnica časopisa. Lastnik seveda tega ni sprejel: Petka so malo zatem v še vedno skrivnostnih okoliščinah pretepli, Predana pa kmalu odstavili. Primer kaže na

paradoks, ki ga je izpostavil Woodward. Kljub lastništvu (oziroma bolje rečeno proti lastništvu) so takrat na Večerju opravili dobro delo. Lastništvu, ki je delo novinarja cenzuriralo, se je urednik postavil po robu.

Paradoksnost Woodwardovih besed zasledimo torej prav v prvih dveh besedah kljub lastništvu, ki jih moramo brati v

ključu uredniške avtonomije. Nosilec uredniške avtonomije je urednik in novinar: oba izhajata iz preverjenih dejstev (teorija 5K+Z), ki jih uokvirita v določen vrednostni okvir. Lastnik se z uredniško politiko največkrat strinja (navsezadnje sam imenuje urednika!), ni pa nad uredniško politiko suveren.

Andrej Černic

SKLEPNI DEL LETOŠNJEGA NATEČAJA SKK-MOSP

Tudi letos sta mladinski društvi SKK in MOSP organizirali natečaje za mlade ustvarjalce. Tema, ki se tradicionalno veže na Prešernov dan, je letos povezala tudi spomin na 130-letnico rojstva Otona Župančiča. Mladi pa so se lahko tudi sami odločili za drugačno temo.

PRAZNIK MLADIH USTVARJALCEV je bil v četrtek, 13. marca, v Peterlinovi dvorani v Ul. Donizetti 3, in izvedli so ga ob sodelovanju nekaterih profesorjev slovenskih višjih srednjih šol, ki so dijake spodbudili k sodelovanju na natečajih. Likovnega, fotografskega in literarnega natečaja za mlade do 30. leta starosti iz zamejstva se je sicer udeležilo nekaj manj ustvarjalcev kot prejšnja leta, vseeno pa je bilo njihovo število zadostno: prispelo je 12 literarnih prispevkov, 9 fotografskih in 10 likovnih. Likovni in fotografski prispevki so bili razstavljeni v Peterlinovi dvorani, literarne pa so mladi prebrali na zaključnem večeru ob prisotnosti publike, ki jih je nato ocenjevala.

Komisijo za likovna dela sta sestavljala slikar Deziderij Švara in likovna kritičarka Magda Jevnikar. Prvo nagrado je prejela **Roberta Busechian** (že tretjič je bila deležna nagrade na tem natečaju, drugič prve nagrade) za sliko z naslovom »**Skrivnost**«. Drugo nagrado je osvojila **Lorena Sushmel**, na 3. mesto pa se je uvrstila **Jasmin Guštin**.

Komisijo za fotografska dela so sestavljali inženir Marjan Jevnikar, likovna kritičarka Magda Jevnikar in grafični oblikovalec Danilo Pahor. Komisija je dodelila eno samo nagrado, in sicer sklopu fotografij z geslom **Omega**. Nagrado je prejel **Jakob Jugovic**.

Komisijo za literarna dela so sestavljali literarna kritičarka prof. Vilma Purič, pisateljica Evelina Umek in pisatelj Sergej Verč.

Prvo nagrado je prejela **Valentina Oblak** za črtico, v kateri avtorica oblikuje »... intimno izpoved, ki se bralca dotakne«, kot je komisija utemeljila nagrado.

Drugo nagrado ex aequo sta prejeli **Neža Kravos** za črtico, v kateri primerja svojo domovino z domovino drugih, in **Nadja Cibic** za pesem, napisano v heksametrih, polno pesniških podob.

Nagrade, ki jih je podelila publika, so se ujemale z nagradami komisije.

Zelo lepe in bogate nagrade so darovale Zadrúžna kraška banka, draguljarna Malalan z Opčin in založba Mladika.

Vida Forčič

Desno: med branjem literarnih prispevkov (foto Maver).

Spodaj: nekaj zmagovalk literarnega in likovnega natečaja. Od leve: Nadja Cibic, Neža Kravos, Roberta Busechian in Valentina Oblak (foto B. Susič).

Valentina Oblak

Kje, domovina, si?

Črtica je prejela prvo nagrado na literarnem natečaju Skk–MOSP 2008.

Oko je zrcalo duše. A v njegovih očeh sta se zrcalili le žalost in nostalgija. Neka starodavna nostalgija, obarvana s sinjino utrujenih oči in filtrirana skozi desetletja. Zdelo se je, kot da bi prihajala iz daljnega, izgubljenega sveta. Stari mož je sedel na terasi stare podeželske hiše in pozno jesensko sonce je s svojimi oranžnimi žarki božalo udrta lica, ki so počivala pod zgubljenimi očmi. Starec je zamišljeno zrl predse in opazoval zahajajoče sonce. Njegov pogled se je nenadoma osredotočil na pokrajino. Iz spomina se mu je naslikalo rumeno polje. Bila je pomlad, ne, že skoraj poletje. S svojim očetom sta jo mahala po rumenem pšeničnem polju. Bil je še mlad mulc in klasje mu je segalo do pasu. Minilo je približno leto dni od konca prve svetovne vojne in deček je požrešno poslušal očetove vojaške zgodbe.

Stari mož na terasi se je nasmehnil, ko se je spomnil, kako se je mali fant začudil, ko mu je oče povedal, da so se vojaki borili za domovino. Otrok je na široko razprl sinje oči in ga vprašal: »Tata, in kdo je ta Domovina?«

Oče se je zarežal in pokazal bele, čvrste zobe. Imel je čudovit nasmeh.

»Domovina je kraj, v katerem živimo. So ljudje, ki jih poznamo in ki jih imamo radi. Je naš kraj, kraj, kjer smo doma. Kraj, v katerega se boš vedno vračal v sanjah, če že ne v resnici. Je kraj, kateremu boš vedno pripadal. In on bo pripadal tebi.

»Tata, kaj praviš, če bo moja domovina kar tole polje?«

In dečkovi prsti so v tistem trenutku sti-

snili klasje, oprijeli so se pšeničnih bilk kot dete, ki stistne mamin prst. Tako se je rodila njegova ljubezen do domovine, ki je z leti rasla in rasla.

Njegov oče se je samo smejal. Ime je krasen nasmeh.

»Rad te imam, tata.«

»Tudi jaz te imam rad.«

Spomin je odšel, kakor hitro je pri-

šel, in ga pustil samega v svetu, v katerem ne obstajajo več rumena polja. Strmel je v daljavo in poslušal spet ugledati utrinek svoje domovine, tiste, katero je ljubil, tiste, za katero se je boril z vnemo in za katero je bil pripravljen dati življenje. A pred njim so se kazale samo sive tovarne ob sivih cestah, ki so jih obdajale sive hiše. Nekoč je starec slišal zgodbo. Ta zgodba je pripovedovala o neki Sibili, ki ni mogla umreti, dokler ji niso prinesli pest zemlje iz njenega rojstnega kraja. Pogledal je svojo dlan in spomin jo je spet napolnil z zlato pšenico, z domovino.

Pomislil je, kako lepo bi bilo umreti danes, tako, na svojem stolu, ugasniti se skupaj s soncem in svojo mladostjo, s klasjem v rokah in z življenjem pred sabo. Res, lepo bi bilo... V roki je čutil ostru zrna pšenice, nekaj pa se je premaknilo v njegovem starem naročju in ga stregnilo. Izpustil je klasje iz roke in pogledal otroka, ki se je prebudil v njegovem naročju.

»Ne, danes ni pravi dan za smrt.«

In tedaj jo je našel.

Domovino.

Ni bila v polju, niti v nobenem izmed treh vrhov Triglava, niti na Karavankah.

Domovino nosimo s seboj.

V žilah.

V krvi.

V srcu.

Lorena Sushmel, *Hommage Spacalu (spodaj)*, 2. nagrada na likovnem natečaju Skk–MOSP 2008; Jasmin Guštin, *Hommage Spacalu (desno zgoraj)*, 3. mesto na likovnem natečaju Skk–MOSP 2008.

GLASBA V NAJŽLAHTNEJŠEM INŠTRUMENTU – *klavirju*

Osebne izkušnje v življenju pianista

Kako prijeten občutek navdaja mladostnikovo srce ob misli, da je odpravil že vse naloge, obveznosti in študij, pa si more le nekoliko oddahnuti (saj drugače bi ga bilo preveč!): vrže se na posteljo, z rokama za tilnikom, s pogledom v strop, z mislijo drugje. Takrat pa ga val treznosti in odgovornosti prebudi: »Joj, še klavir moram vaditi!«

Tako se namreč pogosto-krat dogaja tudi meni, to pa še zdaleč ne pomeni, da mi je klavir ovira in zapreka! Nasprotno, pomeni sprostitev, olajšanje, mir, harmonijo... glasba prinaša to in vsakemu še kaj drugega. Ob poslušanju glasbe, še bolj ob njenemu izvajanju, najbolj pa ob ustvarjanju glasbe. »Iz glasbe prihaja čar, ob katerem se morajo upokojiti vse skrbi in vse bolečine srca« je govoril Shakespeare in zdi se mi, da bo univerzalni pomen glasbe v svetu ostal tak za vedno.

Svojo t. i. glasbeno-klavirsko kariero (kako resno zvenil!) sem začela pri sedmih letih, in sicer na Glasbeni matici v Rojanu, ko me je brat skoraj prisilil v igranje klavirja, saj so bili njegovi poskusi, da bi me naučil violino, neuspešni, če že ne rečem porazni. Začetek je še kar stekel, najprej s prof. Jano Drasič, nato pa s prof. Beatrice Zonta, ki mi je še sedaj ob strani na vsakem koraku v brezmejnem svetu glasbe. Kmalu pa upravičeno nastopijo komplicirani stranski predmeti, zoprni izpiti, porazni koncerti: takrat glasba, klavir in vse, kar spada zraven, postane odveč in mučna težava. A iz pre-

magovanja težav se učimo in rastemo.

Kot vsaka pot v našem življenju, ali je to šola, ljubezen, šport ali gledališče, je tudi glasba alternacija prijetnih in težavnih, manj prijetnih trenutkov. Predvsem pa bogati dušo in razum, vzbudi pogum in samozavest, vzpostavi samokontrolo v zadržanosti in eksploziji energije.

Za vsakega pianista pa je gotovo potrebna izkušnja v spremljevalnem, korepetitorskem delu. Klavir je namreč prvi inštrument, ki ga avtorji uporabijo, da bi obogatili domače otroško petje, mili glas violine ali živahni zvok flavte. Tako pride obdobje v letu (po navadi je to božič), ko telefon stalno zvoni: pričakuješ toplo voščilo ali naštevanje zadnjih dogodivščin prijatelja, pa se na drugi strani žice oglasi nepoznani glas in našteva datume in skladbe, ki bi jih moral spremljati na vseh mogočih božičnicah in prireditvicah. Največkrat z nehvaležnim prizvokom, češ »saj si pridna, pesmi so zelo lahke, pouka ni...« ipd.

Ja, življenje pianista še zdaleč ni enostavno prejetje pohval! V vsakdanjem življenju

poslušam govorice o tem, da je klavir najlažji inštrument, pri katerem samo pritisneš na tipko in zvok kar sam od sebe zapoje. Je že res, da struna sama zavibira, iz drugih perspektiv pa je ta žlahtni inštrument težko obvladovati. Vsak klavir, vsak model je nekaj samosvojega, nekaj posebnega, nekaj drugačnega. V tem je bogastvo mogočnega inštrumenta, velikega po fizičnih dimenzijah, predvsem pa po interpretativnih in ustvarjalnih možnosti ter kot neizmerna zakladnica glasbene literature.

Kar pa sem začutila v zadnjih letih, je stalna konkurenca med pianisti, bodisi med dijaki bodisi med profesionalci. Res je, da konkurenca spodbuja izvajalca k izboljševanju in razvoju, a vendar ne sme biti vodilo, temveč samo »stranska vzmet«. Človek, torej tudi glasbenik, mora napredovati v sebi, zase, za svoje dobro, ne pa za to, da se razkazujemo drugim. Zato naj izrazim še svojo željo, da bi drug drugega spoštovali za tisto, kar smo in kar zmoremo, in da ne bi konkurenca in nevoščljivost prevladovali nad čustvi posameznika in vsemogočnostjo Glasbe.

Alenka Cergol

THE KITE RUNNER

»K o sem bil star komaj dvanajst let, sem hladnega zimskega dne leta 1975 postal človek, kot sem danes. Spomnim se točnega trenutka: čepim za glinastim, napol porušenim zidkom in na skivaj opazujem ulico pri ledenem potoku. Bilo je dolgo časa nazaj. Ni res, kar mnogi zatrjujejo, da se namreč prete-

klost lahko pokoplje. Preteklost se s kremplji oklepa sedanjosti. Šestindvajset let na skrivaj gledam zapuščeno ulico. Sedaj se tega zavedam.« Tako se začneja knjiga *The kite runner*. Prve vrstice opisujejo občutek krivde,

ki ga glavni junak Amir nosi v sebi. Toda začnimo od začetka.

28. marca je v kinodvorane prišel pričakovani *The kite runner*. V režiji Marca Forsterja (*Monster's Ball*, *Neverland*, in prihodnji *James Bond*) je film zvesta kinematografska transpozicija Khaled Hosseinijevega dela. Knjigo so pre-

vedli v 49 jezikov in po celem svetu prodali več kot 8 milijonov kopij, obravnava pa univerzalne tematike družine, prijateljstva in ljubezni. Roman se je zato globoko dotaknil bralcev najrazličnejših ver in kultur.

V ozadju dogodkov, ki so v zadnjih tridesetih letih pripeljali do počasnege, a navidez neustavljivega hiranja Afganistana, spoznavamo prijateljstvo dveh otrok. Amir je sin enega najuglednejših mož v Kabulu, Hassan pa njegov mali služabnik (Hassan je iz etnične skupine Hazara, ki je podrejena večini Pasthun, kateri pripada Amir).

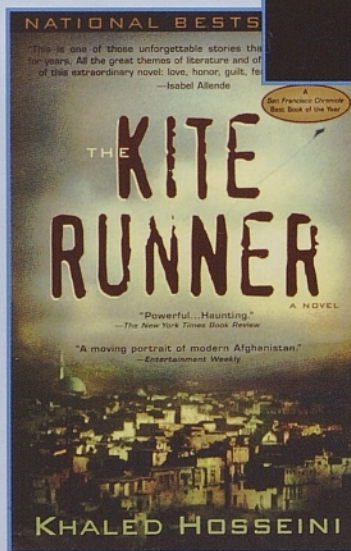
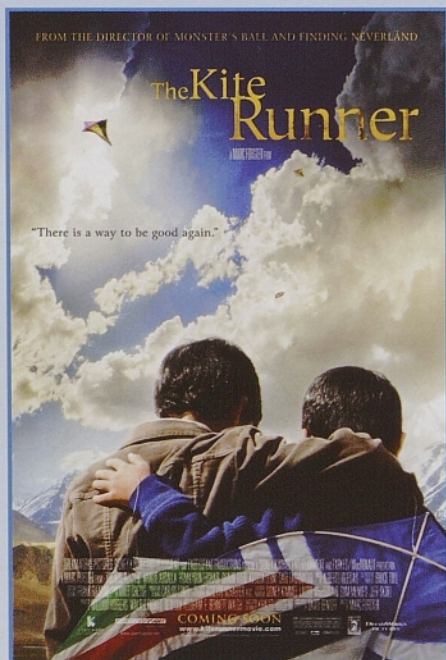
Zgodba se prične v sedemdesetih letih v Afganistanu, kjer sta Amir in Hassan neločljiva prijatelja, združuje pa ju tudi ljubezen do igranja z letčim zmajem. Ta

začarani svet letečih, barvanih, plapolajočih zmajev se v očeh otroka spremeni v boj do zadnjega diha. Ponos pomeni v Amirovi družini vse. Ko Amir zmaga na prvenstvu v boju z letečimi zmaji, je oče prvič v življenju ponosen nanj. Ta dan je za Amirja hkrati

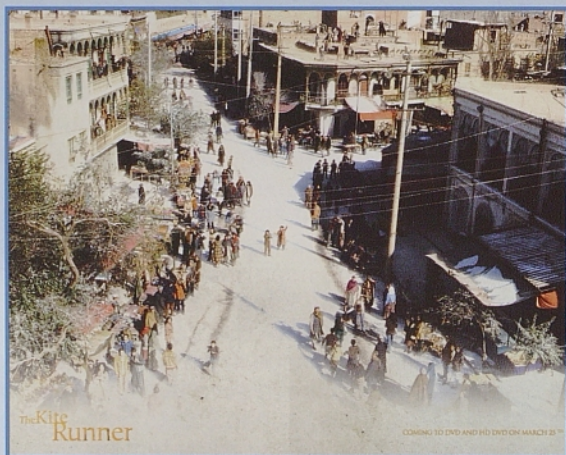
najlepši in najstrašnejši v življenju. Takrat zaradi svoje strahopetnosti izgubi prijateljstvo in se stigmatizirano zapečati za vse življenje. Zdi se, da bo po tridesetih letih nemogoče nadoknaditi izgubljeno, a bo Amir vselej vsaj delno poravnal svoj greh.

Zgodovina Afganistana je že dolgo razburkana in kruta. Šele leta 1933 je zavladal Zahir

«Šah, sin takrat umorjenega kralja. Vladal je štirideset let, dokler ga ni leta 1973 izdal njegov bratranec, ki se je povezal z Rusi. Rusi so takrat prevzeli oblast nad področjem in ljudmi v njem. To je bilo obdobje strašnega klanja in pobijanja. Seveda so se jim domačini upirali, predvsem mudžahidi. Amirov oče je bil zaveden pripadnik Islama in je močno nasprotoval vsiljenemu komunizmu. Kasneje so vodstvo prevzeli talibani, ki so uvedli ekstremistični islamski režim. Leta 1991 sta ZDA in SZ podpisali sporazum o vojaški nepomoči. Lahko rečemo, da so talibane v začetku ljudje podpirali. Ko pa so

spoznali, da se je krvoločnost in krutost le še stopnjevala, so jih zapustili. Prišlo je do masivnega preseljevanja. Kabul in vsa okolica sta se v tridesetih letih spremenila do take

mere, da ju Amir skorajda ne prepozna. Talibani so namreč uničili vse, kar je nekoč ljubil in sovražil. Sam pogled na puščavo, ki je stala tam, kjer je bilo nekoč mesto, ga ubija. Zato se bo za vedno poslovil od rojstnega kraja, a ne sam.

Po velikem uspehu, ki ga je imela knjiga, tudi film ne razočara. Če naj na tem mestu uporabim Hassanove besede, lahko rečem: »Milijonkrat fantastičen!«. In pika.

Helena Pertot

NADJA CIBIC

»Kje, domovina, si? Ali na poljih teh? Še pod Triglavom, okrog Karavank?«

(Pesem je prejela 2. nagrado ex-aequo na literarnem natečaju Skk-MOSP)

Parnik zatrobil je, sonce počasi se v morje potaplja,
rdeče kot kri je nebo, ki kmalu postalo bo temno.
Mladi popotnik poslavlja od lepe se zemlje domače:
»Morje odpira mi svetla obzorja, oči so v sonce
uprte, izginja za hrbtom že zemlja domača.
O domovina, od tebe odhajam mogoče za vedno,
nikoli te več ne bom videl, daleč, predaleč odhajam!
O zemlja, preskopa, da tukaj živeti bi mogel!
Kot ptica selivka, ki išče svoj dom, ki leta čez morje,
tako bom letel tudi jaz, radovedni mladenič.«

Noč nas objema, morje globoko je črno in parnik še trobi.
Luno zakrivajo temni oblaki, v daljavi zamolklo grmenje.
»O, kaj sem storil v navalu obupa, mladenič neumni?
Raje ostal bi doma, a prepozno je, žal sem predaleč.
Prijatelji moji nazdravljajo v krčmi, pojejo glasno,
mene bo morje pogoltnilo, lačni besneči valovi!«
Strela je siknila v morje, zabobnelo takoj je okoli,
morje peneče v globine vabilo je veliki parnik.
Gledal nazaj je mladenič, gledal naprej v neznano,
videl temo je in strele, predaleč bilo mu je kopno.

Zjutraj, zvečer ga je morje vodilo še bolj čez obzorje.
Dnevi in tedni so tekli, se luna in sonce vrstila.
Mladi popotnik je upanja poln zrl v novo življenje.
In glej! Prikaže se kopno, prikažejo polja se, mesta.

Fant začne novo življenje na novi bogati celini,
služi denarja veliko, nič mu nikoli ne manjka.
Čas mineva mu hitro, pošilja domov lep zaslužek,
svoje pozdravlja in vabi, da pridejo v sanjsko deželo.

Toda mladeniču sreča nenadoma hrbet obrne.
Delo obupano išče in žalostno tava po mestu.

Zdaj se sprašuje: »Kje, domovina, si? Ali na poljih teh?
Domovino imel sem, domovino sem izgubil,
domovino iskal sem, novo odkril sem.
Zdaj zagotovo vem: domovina je tam,
kjer bil sem rojen, prijatelje dobre imel.
Bil kruh je grenak, a vendar domač...
Prešel sem globoko morje, a našel sem samo gorje.«

MATURANTI LICEJA PREŠEREN NA ZADNJEM ŠOLSKEM POTOVANJU

Avtobus čaka še na zadnje zamudnike. Ura je sedem. Pred sabo imamo dvanajst ur dolgo vožnjo. Vsi smo neprespani in nestrpni, saj ne vemo, kaj naš čaka. Zabava in veselo počutje se začneta že na avobusu. Nikogar ne pustimo spati. Ob poslušanju glasbe si pripovedujemo naše pretekle dogodivščine in seveda pripravljamo načrte za naše zadnje skupno šolsko potovanje. *Praga* – večina dijakov še ni bila v tem prekrasnem mestu, polnem zanimivosti. Še prej pa *Česky Krumlov*, grad in mesto, ki sta pod zaščito ustanove UNESCO – majhno srednjeveško mesto, ce ponuja edinstven prikaz polpreteklega življenja, saj je mesto ohranjeno, ker ni podleglo vojniam.

Pozno popoldne pa končno stopimo na praška tla. Nastanimo se v sobah hotela in isti hip smo že na ulici in čakamo na nočni ogled mesta. Kaj kmalu zavijemo v tipično pivnico in okusimo češka piva. Za začetek pokušnja.

Naslednji dan nas prezgodaj vržejo iz postelje, saj nas čaka naporen dan. Praga je ogromna in izkoristiti moramo čas, da si ogledamo čim več stvari. Z vodičko se podamo na ogled praškega gradu Hradčani, ogledamo si znameniti Karlov most, pokušamo v judovski predel s pokopališčem in sinagogami. Skratka še in še tako, da smo

proti večeru čisto izmučeni, vendar ne toliko, da si ne bi privoščili večernega sprehoda in vrčkov kozarcev piva, ki med drugim stane manj kot voda in gazirane pijače: za pol litra piva boste namreč odšteli malo več kot en euro.

Tretji dan se odpravimo v dve uri oddaljen *Terezín*. Z vodičko smo stopali po tleh nekdanjega koncentracijskega taborišča, ki je deloval v drugi svetovni

vojni. Celotna skupina je zelo resna, zamišljena in pozorno posluša. Ko hodimo po sobah, kjer so bili zaprti taboriščniki in po vrtovih, kjer so jih mučili in ubijali, si ne moremo niti predstavljati grozovitosti, ki so se dogajale na tleh, kjer smo stali. Posebno nas zviže, ko videmo krematorij. Ko vidiš peči, kjer so zažgali toliko ljudi, dobiš kurjo polt.

Predzadnji dan smo bili prosti. Še zadnjič smo se sprehodili po praških ulicah, pokušali

v prodajalne, zapravili še zadnje krone in se poslovili od Prage, upajoč, da se bomo kmalu vrnili.

Zadnji dan se ustavimo še v mestu *České Budějovice*, kjer proizvajajo pivo Budweiser Budvar. Tam imamo priložnost okusiti tudi tradicionalno češko jed: sloviti golaž. Skratka, v petih dneh smo prebrskali Prago v celoti. Moram še omeniti, da mi izlet pomeni trdnjšo povezavo s prijatelji, še posebej, ko govorim o zadnjem izletu. Po končani šoli gre vsak svojo pot, nekatere vezi se ohranijo in le-te ojačajo prav izleti. Vsi maturanti upamo, da se ne bomo pozabili in da bomo nekega dne vnovič skupaj.

Jure Kopušar

Od zgoraj navzdol: v tipični pivnici; Český Krumlov; trg Staroměstské náměstí.

Karlov most proti Malé straně.